

MEDUNARODNI PAKT O GRADANSKIM I POLITICKIM PRAVIMA

("Sluzbeni list SFRJ", br. 7 do 4. febr. 1971.)

Drzave clanice ovog pakta smatrajuci da, prema principima izrazenim u Povelji Ujedinjenih nacija, priznavanj e dostojanstva koje je bitno za sve clanove ljudske porodice i njihovih jednakih i neotudivih prava, predstavlja osnovu slobode, pravde i mira u svetu,

uvidajuci da ova prava proizlaze iz dostojanstva neodvojivog od covekove licnosti,

uvidajuci da se, prema Opštoj deklaraciji o pravima coveka ideal slobodnog ljudskog bica koje uziva gradanske i politicke slobode i koje je oslobodeno od straha i bede, moze postici samo ako se stvore uslovi koji omogucavaju svakome da uziva svoja gradanska i politicka prava, kao i svoja ekonomska, socijalna i kulturna prava,

smatrajuci da Povelja Ujedinjenih nacija namece drzavama obavezu da unapreduju opšte i stvarno poštovanje ljudskih prava i sloboda,

vodeci racuna o cinjenici da pojedinac ima duznost prema drugome i prema zajednici kojoj pripada i da je duzan da se zalaze za unapredenje i poštovanje prava priznatih ovim paktom,

dogovorile su se o sledecim clanovima: _____ * Ovaj zakon objavljen je u "Sluzbenom listu SFRJ", br. 7. do 4. februara 1971. godine. ** Tekst na francuskom ovde je izostavljen.

PRVI DEO

Clan 1.

Svi narodi imaju pravo na samoopredljenje. Na osnovu ovog prava oni slobodno odreduju svoj politicki status i slobodno obezbeduju svoj ekonomski, socijalni i kulturni razvitak.

Da i postigli svoje ciljeve, svi narodi mogu slobodno da raspolazu svojim prirodnim bogatstvima i prirodnim izvorima, bez štete po obaveze koje proisticu iz medunarodne ekonomske saradnje, zasnovane na principu uzajamnog interesa i medunarodnog prava. Jedan narod ne moze ni u kom slucaju da bude lišen svojih sopstvenih sredstava za zivot.

Drzave clanice ovog pakta, ukljucujuci tu i one drzave koje su odgovorne za upravljanje nesamostalnim teritorijama i teritorijama pod starateljstvom, duzne su da pomazu ostvarivanje prava naroda na samoopredljenje i da poštuju ovo pravo shodno odredbama Povelje Ujedinjenih nacija.

DRUGI DEO

Clan 2.

Drzave clanice ovog pakta obavezuju se da poštuju i garantuju svim licima koja se nalaze na njihovoj teritoriji i koja potpadaju pod njihovu nadleznost, prava priznata ovim paktom bez obzira narocito na rasu, boju, pol, jezik, veru, politicko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno poreklo, imovno stanje, rodenje ili svaku drugu okolnost.

Drzave clanice ovog pakta obavezuju se da, u skladu sa svojim ustavnim postupkom i odredbama ovog pakta, preduzmu korake koji bi omogucili usvajanje takvih zakonskih ili drugih mera kojima mogu da ostvare prava priznata ovim paktom a koja nisu još stupila na snagu.

Drzave clanice ovog pakta se obavezuju: a) da garantuju da se svako lice cija su prava i slobode priznati ovim paktom povredeni, moze koristiti pravom zalbe, cak i ako su ih povredila lica u vršenju svojih zvanicnih duznosti; b) da garantuju da ce nadlezne sudske, upravne ili zakonske vlasti ili svaka druga nadlezna vlast prema propisima drzave, rešavati o pravima lica koje podnosi zalbu, i da prošire mogucnosti podnošenja zalbe pred sudom; v) da garantuju da ce nadlezne vlasti povoljno rešiti svaku zalbu koja bude smatrana opravdanom.

Clan 3.

Drzave clanice ovog pakta obavezuju se da obezbede podjednako pravo muškarcima i zenama da uživaju sva gradanska i politicka prava formulsiana u ovom paktu.

Clan 4.

U slucaju da izuzetna opšta opasnost ugrozi opstanak nacije i da je to objavljeno sluzbenim aktom, drzave clancie ovog pakta mogu da preduzmu, u onom strogom obimu u kojem to stanje zahteva, mere koje odstupaju od obaveza predvidenih ovim paktom, pod uslovom da te mere ne budu u nesaglasnosti sa ostalim obavezama koje im namece medunarodno pravo i da nemaju za posledicu diskriminaciju zasnovanu ksamo na rasi, boji, polu, jeziku, vezi ili socijalnom poreklu.

Prethodna odredba ne dopušta nikakvo odstupanje od cl. 6, 7, 8 (tac. 1. i 2), 11, 15, 16. i 18. ovog pakta.

Drzave clanice ovog pakta koje se koriste pravom odstupanja moraju odmah da preko generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, saopšte ostalim drzavama clanicama odredbe od kojih su odstupile, kao i razloge ovog odstupanja. One ce istim putem ponovo obavestiti o tome kada budu prestale sa ovim odstupanjima.

Clan 5.

Nijedna se odredbe ovog pakta ne moze tumaciti kao da sadrzi bilo kakvo pravo za neku drzavu, grupaciji ili pojedinca da obavlja neku delatnost ili vrši neki akt u cilju rušenja prava i sloboda prizantih ovim paktom ili da zavode veca ogranicenja od onih predvidenih ovim paktom.

Ne prizaje se nikakvo og ranicenje ili odstupanje od osnovnih prava coveka koja su prizanta ili vase u svakoj drzavi clanici ovog pakta na osnovu primene zakona, konvencije, propisa ili obicaja, pod izgovorom da ih ovaj pakt ne priznaje ili ih priznaje u manjoj meri.

TRECI DEO

Clan 6.

Pravo na zivot je neodvojivo od covekove licnosti. Ovo pravo mror da bude zakonom zašticeno. Niko ne moze da bude proizvoljno lišen zivota.

U zemljama gde smrtna kazna nije ukinuta, smrtna predusa de moze izreci samo za najteze zlocine, shodno zakonodavstvu na snazi u casu kada je delo pocinjeno i ne moze da bude u suprotnosti sa odredbama ovog pakta ni sa konvencijom o sprecavanju i kaznjavanju zlocina genocida. Ova kazna se moze primeniti samo na osnovu pravnosnazne presuda koju je doneo nadlezni sud.

Kada lišenje zivota predstavlja zlocin genocida, podrazumeva se da nijedna odredba ovog clana ne ovlašcuje drzavu clanicu ovog pakta da odstupa na bilo koji nacin od bilo koje obaveze preuzete na osnovu odredaba Konvencije o sprecavanju i kaznjavanju zlocina genocida.

Svaki osudenik na smrt ima pravo da zatrazi pomilovanje ili zamenu kazne. Amnestija, pomilovanje ili zamena smrtno kazne mogu se odobriti u svim slucajevima.

Smrtna kazna se ne može izreći za zločine koje su počinila lica koja nisu navršila 18 godina i ne može se izvršiti nad bremenitim ženama.

Nijedna odredba ovog člana se ne može uzeti kao razlog za odlaganje ili sprečavanje ukidanja smrtne kazne do strane države članice ovog pakta.

Član 7.

Niko ne može biti podvrgnut mučenju ili svirepim, nehumanim ili unizavajućim kaznama ili postupcima. Posebno je zabranjeno da se neko lice podvrgne medicinskom ili naučnom eksperimentu bez njegovog slobodnog pristanka.

Član 8.

Niko se ne može držati u ropstvu; ropstvo i trgovina robljem su zabranjeni u svakom obliku.

Niko se ne može držati u potčinjenosti.

a) Niko se ne može primorati na prisilan ili obavezan rad; b) stav a) ove tačke ne može se tumačiti kao da zabranjuje, a u zemljama gde neki zločini mogu biti kažnjeni zatvorom sa prisilnim radom, izdržavanje kazne prisilnog rada koju je izrekao nadležni sud; v) ne smatra se kao "prisilan i obavezan rad" u smislu ove tačke: I) svaki rad ili služba, koje ne predviđa stav b), a koji se normalno traže od lica zatvorenog na osnovu redovne sudske odluke ili uslovno puštenog na slobodu pošto je bilo predmet takve odluke; II) svaka služba vojnog karaktera i, u zemljama gde se priznaje odbijanje služenja vojske, svaka nacionalna služba koja se na osnovu zakona zahteva od onih koji odbiju da služe vojsku; III) svaka služba koja se zahteva u slučaju više sile ili katastrofe koja ugrožava život ili blagostanje zajednice; IV) svaki rad ili služba koji čine deo normalnih građanskih obaveza.

Član 9.

Svaki pojedinac ima pravo na slobodu i na bezbednost svoje ličnosti. Niko ne može biti proizvoljno uhapšen ili pritvoren. Niko ne može biti lišen slobode osim iz razloga i shodno postupku koji je predviđen zakonom.

Svako uhapšeno lice obaveštava se u trenutku hapšenja o razlozima hapšenja kao što se u najkraćem roku obaveštava pismenim putem o svakoj optuzbi koja je podignuta protiv njega.

Svako lice koje je uhapšeno ili pritvoreno zbog krivično dela bice u najkraćem roku predato sudiji ili nekoj drugoj vlasti zakonom ovlašćenoj da vrši sudske funkcije, i mora u razumnom roku da bude sudeno ili oslobođeno. Pritvaranje lica koja čekaju na sudenje nije obavezno, ali puštanje na slobodu može biti uslovljeno garancijom koje obezbeđuju dolazak lica u pitanju na pretres, kao i svim drugim radnjama postupka a, u datom slučaju radi izvršenja presude.

Svako lice koje je lišeno slobode usled hapšenja ili pritvora ima pravo da podnese žalbu sudu kako bi ovaj rešavao bez odlaganja o zakonitosti pritvora i naredio njegovo puštanje na slobodu ako pritvor nije zasnovan na zakonu.

Svako lice koje je žrtva nezakonitog hapšenja ili pritvora ima pravo na naknadu štete.

Član 10.

Sa svakom licem koje je lišeno slobode postupa se humano i sa poštovanjem dostojanstva neodvojivog od čovečije ličnosti.

a) Okrivljena lica su, osim u izuzetnim slucajevima, odvojena od osudenih lica i podvrgnuta posebnom rezimu koji odgovara njihovom statusu neosudivanih lica;

b) mladi okrivljeni su odvojeni od odraslih i o njihovim slucajevima se rešava što je moguće pre.

Kazneni rezim obuhvata postupak sa osudenicima ciji je glavni cilj njihovo popravljjanje i socijalna rehabilitacija. Mladi prestupnici su odvojeni od odraslih i podvrgnuti rezimu koji odgovara njihovim godinama i njihovom zakonskom statusu.

Clan 11.

Niko ne može da bude zatvoren iz jednog jedinog razloga što nije u stanju da izvrši ugovornu obavezu.

Clan 12.

Svako lice koje se legalno nalazi na teritoriji neke države ima pravo da se slobodno kreće u njoj i da slobodno izabere svoje mesto stanovanja.

Svako lice ima pravo da napusti bilo koju zemlju, uključujući i svoju.

Napred navedena prava mogu biti ograničena samo ako su ova ograničenja zakonom predviđena, ako su ona potrebna radi zaštite nacionalne bezbednosti, javnog reda, javnog zdravlja ili morala ili prava i slobode drugih lica, i ako su u skladu sa ostalim pravima koja priznaje ovaj pakt.

Niko ne može biti proizvoljno lišen prava da ude u svoju zemlju.

Clan 13.

Stranac koji se legalno nalazi na teritoriji države članice ovog pakta može biti potreban samo radi izvršenja odluke donete na osnovu zakona i, osim ako se tome ne protive nužni razlozi nacionalne bezbednosti, on mora da ima mogućnost da iznese razloge protiv njegovog proterivanja, kao i da njegov slučaj bude razmatran od strane nadležne vlasti, s tim što će u tom cilju odrediti svoga zastupnika.

Clan 14.

Svi su jednaki pred sudovima i sudovima pravde. Svako lice ima pravo da njegov slučaj bude rastavljen pravilno i javno pred nadležnim, nezavisnim i nepristrasnim sudom, ustanovljenim na osnovu zakona koji odlučuje o osnovanosti svake optužbe podignute protiv njega u krivičnim stvarima ili o osporavanju njegovih građanskih prava i obaveza. Može se narediti isključivanje javnosti za vreme trajanja cele rasprave ili jednog dela u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, ili ako to interes ličnog života stranka zahteva, ili još ako to sud smatra apsolutno potrebnim iz razloga posebnih okolnosti slučaja kada bi javnost štetila interesima pravde, ipak, svaka presuda doneta u krivičnim ili građanskim stvarima biće javna, osim ako interes maloletnika zahteva da se postupak druckije ili ako se rasprava odnosi na bračne sporove ili na starateljstvo dece.

Za svako lice koje je optuženo za krivično delo pretpostavlja se da je nevino dok njegova krivica ne bude zakonski ustanovljena.

Svako lice koje je optuženo za krivično delo ima, uz potpunu ravnopravnost, prava bar na sledeće garancije: a) da bude obavješteno u najkraćem roku, na jeziku koji razume i u pojedinostima, o prirodi i razlozima optužbe koja je podignuta protiv njega; b) da raspolaze potrebnim vremenom i olakšicama u vezi sa pripremanjem svoje odbrane i da opšti sa braniocem koga ono bude izabralo; v) da mu bude sudeno bez velikog zakašnjenja; g) da prisustvuje raspravi i da se samo brani ili da ima branioca koga je izabralo; ako nema branioca, da bude obavješteno o svom pravu da ga ima i, svaki put kad to zahtevaju interesi pravde, da mu se dodeli branilac po službenoj dužnosti besplatno, ako nema mogućnosti da ga nagradi; d) da sasluša ili da predloži da drugi saslušaju svedoke koji tereta optuženog i da izdejstvuje

dolazak i saslušanje svedoka odbrane pod istim uslovima kao i svedoka optuzbe; d) da dobije besplatno pomoć tumača ako ne razume ili ne govori jezik na kojem se vodi rasprava; e) da ne bude prinudeno da svedoci protiv samoga sebe ili da prizna krivicu.

Postupak koji se primenjuje na mladice koji nisu punoletni prema krivičnom zakonu vodi se racuna o njihovim godinama i o interesu njihovog prevaspitanja.

Svako lice oglašeno krivim za počinjeno krivično delo ima pravo da zatraži da, shodno zakonu, viši sud ispita odluku o krivici i presudi.

Ako koncano izvršena krivična presuda bude doznije poništena ili ako je dato pomilovanje zbog toga što nova ili naknadno otkrivena činjenica dokazuje da se radilo o sudskoj grešci, lice koje je izdržavalo kaznu na osnovu ove osude biće oštećeno shodno zakonu, ukoliko se ne dokaze da je ono u potpunosti ili delimično krivo za neblagovremeno otkrivanje nepozante činjenice.

Niko ne može biti gonjen ili kaznjen zbog krivičnog dela u vezi kojeg je već bio oslobođen krivice ili osuđen pravosudnom presudom prema zakonu i krivičnom postupku svake zemlje.

Clan 15.

Niko ne može biti osuđen zbog dela ili propusta koji nisu predstavljali krivično delo prema domaćem ili međunarodnom pravu u trenutku kada su počinjena. Takođe, ne može se izreći kazna koja je veća od one koja bi se primenila u trenutku kada je krivično delo počinjeno. Ako posle izvršenja ovog krivičnog dela zakon predviđa lakšu kaznu, krivac treba da se koristi time.

Odredbe ovog člana ne protive se sudenju ili kaznjavanju svakog lica zbog dela ili propusta koji su smatrani krivičnim delom u trenutku kada su počinjeni, shodno opštim principima prava koja priznaju sve nacije.

Clan 16.

Svako ima pravo da mu se prizna na svakom mestu pravni subjektivitet.

Clan 17.

Niko ne može biti predmet samovoljnih ili nezakonitih mešanja u njegov privatni život, u njegovu porodicu, u njegov stan ili njegovu prepisku, niti nezakonitih povreda nanesenih njegovoj časti ili njegovom ugledu.

Svako lice ima pravo na zaštitu zakona protiv ovakvih mešanja ili povreda.

Clan 18.

Svako lice ima pravo na slobodu misli, savesti i veroispovesti. Ovo pravo podrazumeva slobodu ispovedanja i primanja vere ili ubedenja po svom nahodenju, kao i slobodu da tu veru ili ubedenje ispoljava pojedinačno ili zajedno sa drugima, kako javno tako i privatno, kroz kult, vršenje verskih i ritualnih obreda i veronauku.

Niko ne može biti predmet prinude kojom bi se kršila sloboda njegovog ispovedanja ili primanja vere ili ubedenja po njegovom nahodenju.

Sloboda ispoljavanja vere ili ubedenja može biti predmet samo onih ograničenja koja predviđa zakon a koja su nuzna radi zaštite javne bezbednosti, reda, zdravlja ili morala, ili pak osnovnih prava i sloboda drugih lica.

Drzave clanice ovog pakta obavezuju se da poštuju slobodu roditelja, a u datom slucaju zakonitih staratelja, da obezbede svojoj deci ono versko i moralno obrazovanje koje je u skladu sa njihovim sopstvenim ubedenjima.

Clan 19.

Niko ne moze biti uznemiravan zbog svojih mišljenja.

Svako lice ima pravo na slobodu izrazavanja; ovo pravo bez obzira na granice, podrazumeva slobodu iznalezenja, primanja i širenja informacija i ideja svih vrsta, u usmenom, pismenom, štampanom ili umetnickom obliku, ili na bilo koji nacin po slobodnom izboru.

Ostvarivanje sloboda predvidenih u tacki 2. ovog clana obuhvta posebne duznosti i jodgovornosti. Sledstveno tome, ono moze biti podvrgnuto izvesnim ogranicenjima koja moraju, medutim, biti izricito odredena zakonom, a potrebna su iz razloga: a) poštovanja prava ili ugleda drugih lica; b) zaštite drzavne bezbednsoti, javnog reda, javnog zdravlja i morala.

Clan 20.

Svako propagiranje rata je zakonom zabranjeno.

Svaki poziv na nacionalnu, rasnu ili versku mrznju koji predstavlja podsticanje na diskriminaciju, neprijateljstvo ili nasilje, zakonom je zabranjeno.

Clan 21.

Priznaje se pravo mirnog okupljanja. Vršenje ovog prava moze samo da bude predmet ogranicenja nametnutih u skladu sa zakonom, a koja su potrebna u jednom demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti, javne bezbednsoti, javnog reda ili radi zaštite javnog zdravlja ili morala ili prava i sloboda drugih lica.

Clan 22.

Svako lice ima pravo da se slobodno udruzi sa drugim licima, ukljucujuci i pravo na osnivanje sindikata i uclanjenje u iste radi zaštite svojih interesa.

Vršenje ovog prava moze biti samo predmet ogranicenja predvidenih zakonom a koja su porebna u demokratskom društvu u interesu nacionalne bezbednosti, javne bezbednsoti, javnog reda ili radi zaštite javnog zdravlja i morala ili prava i sloboda drugih lica. Ovaj clan ne sprecava da se vršenje ovog prava od strane clanova oruzanih snaga i policije podvrgne zakonskim ogranicenjima.

Nijedna odredba ovog clana ne dopušta drzavama clanicama Kovnencije od 1948. godine Medunarodne organiazcije rada o sindikalnoj slobodi i zaštiti sindikalnih prava da donese zakonske mere koje bi narušavale ili da primenjuju zakon na nacin koji bi narušavao garancije predvidene navedenom konvencijom.

Clan 23.

Porodica je prirodni i osnovni sastavni deo društva i ima pravo na zaštitu društva i drzave.

Pravo na sklapanje braka i osnivanja porodice priznaje se coveku i zeni kada su dorasli za zenidbu.

Nijedan brak se ne moze sklapati bez slobodnog i potpunog pristanka buducih supruznika.

Drzave clanice ovog pakta donece odgovarajuće mere radi obezbedenja jednakosti u pravima i odgovornosti supružnika u pogledu braka za vreme braka i prilikom njegovog raskida. U slučaju raskida braka, preduzimaju se mere radi obezbedenja potrebne zaštite dece.

Clan 24.

Svako dete, bez diskriminacije zasnovane na rasi, boji, polu, jeziku, veri nacionalnom ili socijalnom poreklu, imovnom stanju ili rođenju, ima pravo da mu njegova porodica, društvo i država ukazuju zaštitu koju zahteva njegov status maloletnika.

Odmah posle rođenja, svako dete mora biti upisano u matičnu knjigu rođenih i nositi neko ime.

Svako dete ima pravo da stice neko državljanstvo.

Clan 25.

Svaki građanin ima pravo i mogućnost, bez ikakve diskriminacije pomenuta u članu 2. i bez neosnovanih ograničenja: a) da učestvuje u upravljanju javnim poslovima, bilo neposredno, bilo preko slobodno izabranih predstavnika; b) da bira i da bude biran na povremenim istinskim, opštim, jednakim i tajnim izborima, koji obezbeđuju slobodno izražavanje volje birača; v) da bude primljen, pod opštim jednakim uslovima, u javne službe svoje zemlje.

Clan 26.

Sva su lica jednaka pred zakonom i imaju pravo bez ikakve diskriminacije na podjednaku zaštitu zakona. U tom smislu, zakon mora da zabranjuje svaku diskriminaciju i da obezbedi svim licima podjednaku i uspešnu zaštitu protiv svake diskriminacije, naročito u pogledu rase, boje, pola, jezika, vere, političkog ili drugog ubedenja, nacionalnog ili socijalnog porekla, imovnog stanja, rođenja ili svakog drugog stanja.

Clan 27.

U državama gde postoje etnicke, verske ili jezičke manjine, lica koja pripadaju tim manjinama ne mogu biti lišteni prava da imaju, zajedno sa drugim članovima svoje grupe, svoj posebni kulturni život, da ispoljavaju i upražnjavaju svoju sopstvenu veru ili da se služe svojim jezikom.

CETVRTI DEO

Clan 28.

Ustanovljava se Komitet za ljudska prava (dalje u tekstu: Komitet). Ovaj Komitet je sastavljen od 18 članova a vrši funkcije koje su nize određene.

Komitet je sastavljen od državljanina država članica ovog pakta, koji treba da imaju visoke moralne kvalitete čija je kompetentnost u oblasti ljudskih prava priznata, s tim što će se voditi računa o korisnosti učešća nekih lica koja imaju pravno iskustvo.

Članovi Komiteta biraju se i zasedaju u licnom svojstvu.

Clan 29.

Članovi Komiteta biraju se tajnim glasanjem na osnovu liste kandidata koji ispunjavaju uslove predviđene u članu 28. ovog pakta i koje u tom cilju predlažu države članice ovog pakta.

Svaka država članica ovog pakta može predložiti najviše dva lica. Ova lica treba da budu državljani države koja ih predlaže.

Isto lice može ponovno biti predloženo.

Clan 30.

Prvi izbori se održavaju najdavnije 6 meseci posle stupanja na snagu ovog pakta.

Najmanje četiri meseca pre svakog izbora u Komitet, sem ako se radi o izboru u cilju popunjavanja upraznjenog mesta koje je prijavljeno shodno članu 34. ovog pakta, generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija pozvace pismenim putem drzave članice ovog pakta da odrede, u roku od tri meseca, kandidature koje predlazu za članove Komiteta.

Generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija sastavlja listu po abecednom redu svih lica tako predlozenih, navodeci drzave članice koje su ih predlozile i saopštava je drzavama članicama ovog pakta najdavnije mesec dana pre svakog izbora.

Članovi Komiteta se biraju za vreme sastanka drzava članica koji je sazvaio generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija u sedištu Organizacije. Na ovom sastanku gde kvorum sacinjava dve trecine drzava članica ovog pakta, za članove Komiteta izabrani su oni kandidati koji dobiju najveći broj glasova a i apsolutnu vecinu glasova predstavnika drzava članica koje su prisutne i koje glasaju.

Clan 31.

U Komitetu može da zaseda smao jedan drzavljanin jedne iste drzave.

Za izbor u Komitet, vodi se racuna o pravednoj geografskoj raspodeli i o zastupljenosti raznih oblika civilizacija, kao i o glavnim pravnim sistemima.

Clan 32.

Članovi Komiteta se biraju na četiri godine, Oni mogu biti ponovno izabrani ako budu ponovno predloženi. Medutim, mandati devet članova koji su izabrani prilikom prvog biranja prestaju posle dve godine; odmah posle prvog biranja predsednik sastanka o kome je rec u članu 30. ovog pakta određuje zrebom imena ovih devet članova.

Po isteku mandata, izbori se održavaju shodno odredbama prethodnih članova ovog dela Pakta.

Clan 33.

Ako je, prema jednodušnom mišljenju ostalih članova, neki član Komiteta prestao da obavlja svoje funkcije iz razloga koji nije privremeno odsustvo, predsednik Komiteta o tome obaveštava generalnog sekretara Organizacije ujedinjenih nacija, koji tada objavljuje da je upraznjeno mesto tog člana.

U slucaju smrti ili ostavke nekog člana Komiteta, predsednik o tome odmah obaveštava generalnog sekretara Ujedinjenih nacija, koji tada objavljuje da je mesto upraznjeno od dana smrti ili od dana kada odsustvo stupa na snagu.

Clan 34.

Kada je upraznjeno mesto objavljeno prema članu 33. ovog pakta i ako mandat člana koga treba zameniti ne istice u roku od šest meseci od dana kada je odsustvo objavljeno, generalni sekretar Ujedinjenih nacija izvestice o tome drzave članice ovog pakta, koje mogu, u roku od dva meseca, da odrede kandidature prema odredbama člana 29. ovog pakta radi popunjavanja upraznjenog mesta.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija sastavlja listu po abecednom redu svih lica tako određenih i dostavlja je državama članicama ovog pakta. Izbor za popunjavanje upraznjenog mesta vrši se prema odgovarajućim odredbama ovog dela Pakta.

Svaki član Komiteta koji je izabran na mesto za koje je objavljeno da je upraznjeno, saglasno članu 33, zaseda u Komitetu sve do dana normalnog isteka mandata člana čije je mesto bilo upraznjeno u Komitetu prema odredbama navedenog člana.

Član 35.

Članovima Komiteta se isplaćuju, po odobrenju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija, naknade na teret sredstava

Organizacije ujedinjenih nacija pod uslovima koje doređuje Generalna skupština prema važnostima funkcija u Komitetu.

Član 36.

Generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija stavlja na raspolaganje komitetu potrebno osoblje i materijalna sredstva koja su mu potrebna radi efikasnog vršenja funkcija koje su mu poverene na osnovu ovog pakta.

Član 37.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija saziva članove Komiteta za prvi sastanak u sedištu Organizacije.

Posle ovog prvog sastanka, Komitet se sastaje u svim slučajevima predviđenim poslovnikom.

Sastanci Komiteta se redovno održavaju u sedištu Organizacije ujedinjenih nacija ili u Uredu Ujedinjenih nacija u Zenevi.

Član 38.

Pre nego što stupi na dužnost, svaki član Komiteta mora da se na javnoj sednici svesno obaveže da će obavljati svoje funkcije potpuno nepristrasno i savesno.

Član 39.

1. Komitet bira svoj biro za vreme od dve godine. Članovi biroa mogu biti ponovno izabrani.
2. Komitet donosi svoja pravila procedure; međutim, ova pravila treba da sadže, između ostalog, sledeće odredbe: a) da 12 članova sačinjavaju kvorum; b) da se odluke Komiteta donose većinom glasova prisutnih članova.

Član 40.

Države članice ovog pakta se obavezuju da podnose izveštaje o donetim merama kojima se sprovode u život prava priznata ovim paktom, kao i o postignutim uspesima u ostvarivanju ovih prava: a) u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog pakta za svaku državu članicu u pitanjima koja se na nju odnose; b) ubuduće svaki put kada Komitet bude to zatražio.

Svi izveštaji podnose se generalnom sekretaru Organizacije ujedinjenih nacija koji ih dostavlja Komitetu na razmatranje. U izveštajima treba navesti, ako uredba, faktore i teškoće koji ometaju primenu odredaba ovog pakta.

Generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija može, posle savetovanja sa Komitetom, dostaviti specijalizovanim zainteresovanim ustanovama kopiju svih delova izveštaja koji bi se mogli odnositi na oblast njihove nadležnosti.

Komiteet proučava izveštaje koje podnose države članice ovog pakta. On dostavlja državama članicama svoje sopstvene izveštaje, kao i sve primedbe opšteg karaktera koje smatra celishodnim. Komiteet može takođe da dostavlja Ekonomskom i socijalnom savetu ove primedbe sa kopijama izveštaja koje je primio od država i članica ovog pakta.

Države članice ovog pakta mogu da podnose Komiteetu komentare o svakoj primedbi koja je ucinjena na osnovu tacke 4. ovog člana.

Član 41.

Svaka država članica ovog pakta može na osnovu ovog člana, da izjavi u svakom trenutku da priznaje nadležnost Komiteeta da prima i razmatra saopštenja u kojima jedna država tvrdi da neka druga država članica ne ispunjava svoje obaveze na osnovu ovog pakta. Saopštenja koja se podnose na osnovu ovog člana mogu biti primljena i razamtrana samo ako poticu od države članice koja je dala izjavu kojom priznaje, što se nje tice nadležnost Komiteeta. Komiteet ne prima saopštenje od države članice koja nije dala ovakvu izjavu. Sledeci postupak se primenjuje na saopštenja koja su primljena shodno ovom članu:

a) Ako jedna država članica ovog pakta smatra da neka druga država članica ne primenjuje njegove odredbe, ona može pismenim putem da skrene pažnju one druge države na ovo pitanje. U roku od tri meseca od prijema saopštenja, država kojoj se šalje daje državi koja je dostavila saopštenje objašnjenje ili svaku drugu pismenu izjavu kojima razjašnjava pitanje, a koje sadrže, ukoliko je to moguće i korisno, obaveštenja o njenim pravilima procedure i o pravnim sredstvima koja su već korišćena, koja su pokrenuta ili koja se mogu još koristiti. b) Ako, u roku od šest meseci od dana prijema prvobitnog saopštenja od strane države kojoj je ovo upućeno, pitanje ne bude rešeno na zadovoljstvo obeju zainteresovanih država članica, jedna kao i druga država imaju pravo da ga podnesu Komiteetu, dostavljajući saopštenje i Komiteetu i drugoj zainteresovanoj državi. v) Komiteet

može rešavati o jednom predmetu koji mu je podnet samo ako utvrdi da su sva raspoloživa unutrašnja pravna sredstva

korišćena i iscrpena, shodno opšte priznatim principima medunarodnog prava. Ovo pravilo se ne primenjuje u slučajevima gde

postupci po žalbi prevazilaze razumne rokove. g) Komiteet isključuje javnost sa svojih sednica kada razmatra saopštenja o

kojima je reč u ovom članu. d) Pod rezervom modredaba stava v), Komiteet stavlja svoje dobre usluge na raspolaganje

zainteresovanim državama članicama kako bi se postiglo sporazumno rešenje pitanja koje je zasnovano na poštovanju prava

čoveka i osnovnih sloboda, kako iz priznaje ovaj pakt. d) U vezi sa svakim predmetom koji mu je podnet, Komiteet može da

zatraži od zainteresovanih država članica pomenutih u stavu b) da mu dostave svako umesno obaveštenje. e) Zainteresovane

države članice, pomenute u stavu b) imaju pravo da budu predstavljene prilikom razmatranja predmeta od strane Komiteeta i da

stavljaju pismene ili usmene primedbe ili u jednom i drugom obliku. z) Komiteet mora da podnese izveštaj u roku od dvanaest

meseci, računajući od dana kada je primio saopštenje pomenuto u stavu b); l) ako je postignuto rešenje u skladu sa

odredbama stava d), Komiteet se u svom zveštaju ograničava na kratko iznošenje činjenica i postignutog rešenja; l) ako rešenje

nije postignuto, u skladu sa odredbama stava d), Komiteet se u svom izveštaju ograničava na kratko iznošenje činjenica; tekst

pismenih primedaba i zapisnik o usmenim primedbama koje su stavile zainteresovane države prilazu se uz izveštaj. Za svaki

predmet izveštaj se dostavlja zainteresovanim državama članica.

Odredbe ovog člana stupaju na snagu kada deset država članica ovog pakta budu dale izjavu predviđenu u tacki 1. ovog člana.

Navedena izjava deponuje se kod generalnog sekretara Organizacije ujedinjenih nacija, koji dostavlja kopiju ostalim drzavama članicama. Izjava se može u svako doba povući putem saopštenja upućenog generalnom sekretaru. Ovo povlačenje je bez štete po razmatranje svakog pitanja koje je predmet već dostavljenog saopštenja na osnovu ovog člana; nikakvo drugo saopštenje neke države članice neće se primati pošto generalni sekretar bude obavešten o povlačenju izjave, ukoliko zainteresovana država članica ne da novu izjavu.

Član 42.

a) Ako pitanje koje je podneto Komitetu, shodno članu 41. ovog pakta, ne bude rešeno na zadovoljstvo zainteresovanih država članica, Komitet može, uz prethodnu saglasnost zainteresovanih država članica, da odredi ad hoc komisiju za pomirenje (u daljem tekstu: komisija). Komisija stavlja svoje dobre usluge na raspolaganje zainteresovanim drzavama članicama u cilju postizanja mirnog rešenja pitanja zasnovanog na poštovanju ovog pakta;

b) Komisija se sastoji od pet članova naimenovanih uz saglasnost zainteresovanih država članica. Ako zainteresovana država članica na postignu sporazum o celokupnom ili o jednom delu sastava komisije u roku od tri meseca, članovi komisije o kojima se nisu mogle saglasiti biraju se tajnim glasanjem među članovima Komiteta većinom od dve trećine članova Komiteta.

Članovi komisije zasedaju u licnom svojstvu. Oni ne mogu biti državljani ni zainteresovanih država članica ni države koja nije član ovog pakta, niti države koja nije dala izjavu predviđenu u članu 41. ovog pakta.

Komisija bira svog predsednika i donosi svoja sopstvena pravila procedure.

Komisija održava redovno svoje sastanke u sedištu Organizacije ujedinjenih nacija ili u Uredu Ujedinjenih nacija u Zenevi.

Međutim, ona može da se sastane u svakom drugom odgovarajućem mestu, koje komisija može da odredi u saglasnosti sa generalnim sekretarom Organizacije ujedinjenih nacija i zainteresovanim drzavama članicama.

Sekretarijat, predviđen u članu 36. ovog pakta, pruža takode svoje usluge komisijama koje su naimenovane na osnovu ovog člana.

Podaci koje dobija i pregleda Komitet stavljaju se na raspolaganje komisiji koja može da zahteva da joj zainteresovane države članice pruže svako umesno naknadno obaveštenje.

Pošto bude razmotrila pitanje u svim svojim vidovima, ali u svakom slučaju najdocnije u roku od dvanaest meseci od dana kada joj je podneto, komisija podnosi izveštaj predsedniku Komiteta koji ga dostavlja zainteresovanim drzavama članicama: a) ako komisija ne može da dovrši razmatranje pitanja u roku od dvanaest meseci, u svom izveštaju ona ukratko samo naznacava dokle je stigla u svom razmatranju; b) ako je postignuto sporazumno rešenje pitanja, zasnovano na poštovanju prava čoveka, prizantih ovim paktom, u svom izveštaju komisija se ograničava da ukrtko navede činjenice i postignuto rešenje; v) ako se ne

postigne rešenje u smislu stava b), komisija unosi u izveštaj svoje zaključke po svim činjenicama koje se odnose na pitanje koje se raspravlja između zainteresovanih država članica, kao i svoje konstatacije u vezi sa mogućnostima postizanja sporazumnog rešenja pitanja; izveštaj sadrži takođe pismene primedbe i zapisnik o usmenim primedbama koje su učinile zainteresovane države članice; g) ako je izveštaj komisije podnet prema stavu v), zainteresovane države članice saopštavaju predsedniku Komiteta, u roku od tri meseca od prijema izveštaja, da li prihvataju ili ne izveštaj komisije.

Odredbe ovog člana treba tako razumeti da ne idu na uštrb nadležnosti Komiteta predviđenih u članu 41. ovog pakta.

Zainteresovane države članice snose podjednako troškove članova komisije na osnovu predračuna koji donosi generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija.

Generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija je ovlašćen, da u slučaju potrebe, isplati troškove članovima komisije pre nego što ih zainteresovane države članice nadoknade prema tački 9. ovog člana.

Član 43.

Članovi Komiteta i članovi ad hoc komisija za pomirenje koje mogu biti ustanovljene prema članu 42. ovog pakta, imaju pravo na olakšice, privilegije i imunitete koji se priznaju stručnjacima u misiji Organizacije ujedinjenih nacija, prema odgovarajućim odeljcima Konvencije o privilegijama i imunitetima Ujedinjenih nacija.

Član 44.

Odredbe o sprovođenju u život ovog pakta primenjuju se bez štete za postupke koji su ustanovljeni po pitanju prava čoveka prema ili na osnovu bitnih instrumenata i konvencija Organizacije ujedinjenih nacija i specijalizovanih ustanova, i ne sprečavaju države članice da pribegnu drugim postupcima za rešavanje nekog spora shodno međunarodnim opštim ili posebnim sporazumima koji ih obavezuju.

Član 45.

Komiteta dostavlja svake godine Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija izveštaj o svom radu preko Ekonomskog i socijalnog saveta.

PETI DEO

Član 46.

Nijedna odredba ovog pakta ne može se tumačiti kao da narušava odredbe Povelje Ujedinjenih nacija i specijalizovanih ustanova, koji određuju odgovornost raznih organa Organizacije ujedinjenih nacija i specijalizovanih ustanova po pitanjima koja su obradena u ovom paktu.

Clan 47.

Nijedna odredba ovog pakta ne može se tumačiti kao da narušava pravo svojstveno svim narodima da uživaju i da u potpunosti i slobodno koriste svoja prirodna bogatstva i izvore.

ŠESTI DEO

Clan 48.

Ovaj pakt je otvoren za potpisivanje svake države članice Organizacije ujedinjenih nacija ili članice jedne od njenih specijalizovanih ustanova, svake države članice Statuta Međunarodnog suda pravde, kao i svake države koju Generalna skupština pozove da postane članica ovog pakta.

Ovaj pakt podleže ratifikaciji i instrumenti o ratifikaciji se deponuju kod generalnog sekretara Ujedinjenih nacija.

Ovaj pakt je otvoren za pristupanje svakoj državi o kojoj je reč u tački 1. ovog člana.

Pristupanje se vrši deponovanjem instrumenata o pristupanju kod generalnog sekretara Organizacije ujedinjenih nacija.

Generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija obaveštava sve države koje su potpisale ovaj pakt ili one koje su mu pristupile, o deponovanju svakog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.

Clan 49.

Ovaj pakt stupa na snagu tri meseca od dana deponovanja kod generalnog sekretara Organizacije ujedinjenih nacija trideset petog instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju.

Za svaku državu koja ratifikuje ovaj pakt ili koja mu pristupi posle deponovanja trideset petog instrumenta o ratifikaciji, navedeni pakt stupa na snagu tri meseca od dana deponovanja instrumenta o ratifikaciji ili pristupanju te države.

Clan 50.

Odredbe ovog pakta primenjuju se, bez ikakvog ograničenja i izuzetka, na sve jedinice koje su sastavni deo federativnih država.

Clan 51.

Svaka država članica ovog pakta može da predloži izmenu ili dopunu čiji tekst podnosi generalnom sekretaru Organizacije ujedinjenih nacija. Generalni sekretar dostavlja sve predloge izmena i dopuna državama članicama ovog pakta, tražeći od njih da mu naznače da li žele da se saziva konferencija država članica radi razmatranja ili glasanja o podnetim predlozima. Ako se najmanje jedna trećina država izjasni za ovo sazivanje, generalni sekretar saziva konferenciju pod okriljem Organizacije

ujedinjenih nacija. Svaka izmena ili dopuna koju je usvojila većina država prisutnih i koje glasaju, podnosi se radi odobrenja Generalnoj skupštini Ujedinjenih nacija.

Ove izmene i dopune stupaju na snagu kada ih odobri Generalna skupština Ujedinjenih nacija i kada ih prihvati dve trećine država članica ovog pakta prema njihovim ustavnim pravilima.

Kad ove izmene i dopune stupe na snagu, one su obavezne za države članice koje su ih prihvatile, s tim što ostale države članice ostaju vezana odredbama ovog pakta, kao i svakom izmenom ili dopunom koju su ranije prihvatile.

Clan 52.

Nezavisno od saopštenja predviđenih u tacki 5. clana 48. ovog pakta generalni sekretar Organizacije ujedinjenih nacija obaveštava sve države pomenute u tacki 1. ovog clana o: a) stavljenim potpisima na ovaj pakt i o instrumentima o ratifikaciji ili pristupanju deponovanim shodno clanu 48; b) danu stupanja na snagu ovog pakta shodno clanu 49. ovog pakta i o danu stupanja na snagu izmena i dopuna predviđenih u clanu 51. ovog pakta.

Clan 53.

Ovaj pakt ciji su engleski, francuski, ruski, španski i kineski tekst podjednako verodostojni, deponuje se u arhivu Organizacije ujedinjenih nacija.

Generalni sekretar Ujedinjenih nacija dostavlja overenu kopiju ovog pakta svim državama pomenutim u clanu 48. ovog pakta.

U potvrdu čega su nize potpisani, propisno ovlašćeni od svojih vlada, potpisali ovaj pakt koji je otvoren za potpisivanje u Njujorku devetnaestog decembra hiljadu devet stotina šezdeset šeste godine.